

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

2. Proponitur cor S. Augustini vulneratum, sagittâ timoris & amoris.
Thema. Vulnerâsti cor meum. Caut. 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

EXHORTATIO II.
PRO FESTO S. AUGUSTINI.

Proponit ejusdem S. Doctoris cor vulneratum sagittâ duplici
timoris & amoris

T H E M A.

Vulnerâsti cor meum. Cant. c. 4.

Eteri Majorum more
receptum, & celebri
Pictorum usu expres-
sum est, Apostolos &
Martyres, Confes-
sores ac Doctores,
aliósque Ecclesiæ Dei Principes &
Heroas symbolo aliquo appicto adum-
brare, quo eorum vel fortitudo & victo-
ria, vel virtus aut doctrina, quâ excel-
luere, demonstraretur. Sic Aposto-
lorum Principi crucem aut claves; Gen-
tium Doctori gladium fulgurantem;
Joanni Aquilam; Jacobo fustem;
Bartholomæo cultrium; Stephano lapides;
Laurentio ignitas crates; Catharina
rotam; Lucie ignem; Barbaræ turrin;
Theclæ Leones. Pari modo, Magno
Ecclesiæ Doctori Augustino alii Aquilam,
alii Palmam, alii Solem, alii pue-
rum cochleari instructum, & mare
serobi infundere tentantem, alii substra-
tos pedibus ejus Pelagium, Faustum,

Donatum, Fortunatum, aliósque Hære-
ticos delineavere. Nobis in præsentî
ex omnibus placet Symbolum, quo cor
duplici sagittâ transfixum manibus ejus
inferuerunt.

Per cor hoc, cor Augustini, per dupli-
cem sagittam, timorem, & amorem
significari ducimus, quibus duabus
sagittis cor hujus Doctoris sancti
fauciatum fuisse ostendimus, ut eundem
imitari in his virtutibus satagamus.

I. Nōrunt Anatomiz periti tam arti-
fiosè ac dexterè cor humanum ape-
rire, pelliculâsque adnatas detrahere,
ut venæ & meatus, auriculæ & aditus,
per quæ sanguis ingreditur & egreditur
côrque per systolen & diastolen contra-
hitur & dilatatur, intuentibus ad oculû
pateant. Si cor D. Augustini aperiremus
spirituali anatome, ejus systolen &
diastolen, id est, contractionem, quæ fit
per timorem, & dilatationem, quæ fit
per amorem, perspicuè cerneremus.

I.
Sagitta
timoris.

X

Inci-

Incipiamus à timore, quem prima adumbrat sagitta cordis Augustiniani. *Initium Sapientia timor Domini.* Psal. 110. 10. Ab hoc auspiciatus est viam salutis, hunc petiit Lib. Meditat. Cap. 3. 4. *Confige timore tuo carnes meas. Latetur cor meum, ut timeat Dominum. Ut: navi te sic timeat peccatrix anima mea, quomodo ille Vir sanctus, qui dixit: Semper enim quasi tumentes super me fluctus Deum timui.* Job 31. 23. *Confige timore tuo carnes meas;* agebat & suspirabat cum Davide Augustinus, ut, quemadmodum nauclerus in navicula in mari, intumescens fluctibus, jamjam se hauriendum & mergendum cum cymba existimans, timore ingenti percellitur; ita ego quòque pertimescam à Judiciis tuis. *A Judiciis enim tuis timui.* Et quis, o Deus, non timeat te, qui non tantum occidere potes corpus; sed animam quòque mittere in gehennam? Quis non timeat te; qui per omnipotentiam es invincibilis; per omniscientiam infallibilis; per Justitiam inflexibilis? Quam timoris causam allegavit David: & pariter Augustinus; ita enim exclamat in meditationibus Cap. 4.

DEUS Deorum Domine prestabilis super malitia: novi quia manifestus venies; novi quia non semper silebis; cum in conspectu tuo ignis exardescet; & in circuitu tuo tempestas valida ingruerit; cum advocaveris calum desuper; & terram discernere populorum suum. Et ecce coram tot millibus populorum denudabuntur omnes iniquitates meae: tot agminibus Angelorum patebunt omnia scelerata mea, non solum altuum; sed etiam cogitationum, simulque locutionum.

Tot Judicibus inops adstabo; quot me praesecerunt in opere bono. Tot argumentis confundar; quot mihi praeberunt bona vivendi exempla. Tot confundar testibus, quot me monuerunt proficuis sermonibus, seque imitandos justis aedecerunt adhaerentibus. Domine mi non suppetit quid dicam; non occurrit, quid respondeam!

Deus Deorum, haec sunt, quae me terrent Judicia tua; hoc timore tuo confige carnes meas, & intimum spiritum meum, ut magis, magisque timore compungar. Ac deinde loco citato subdit ea quae coram tribunali tremendo consultant angorem & confusionem parient, vitia scilicet & peccata plurima eaque gravissima, quae Vir humillimus in Libris Confessionum consignavit, totius Mundi confusionem non metens, modò in die Judicii confusionem evadat. *Et cum jam (inquit) inter se sevo illi discrimini, torquet me Conscientia; cruciant cordis arcana; coarctat Avaritia; accusat Superbia; consumit Invidia; inflammat Concupiscentia; infestat Luxuria; debonestat Gula; ebrietas confusat; detrahitio lacerat; Ambitio supplantat; rapacitas objurgat; Discordia dissipat; Ira perturbat; levitas dissolvit; torpor opprimit; hypocritis fallit; adultatio frangit; favor attollit; calumnia pergit.* Hi sunt domini quibus servivi; hi sunt cives & amici, quibuscum habitavi. Et quis non timeat te Rex Gentium? Firmamentum Deus meus non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens. Sed quem si remota praetate judicaveris, justum invenies? Et nisi praveneris miserando Impium, non est, quid glorificet Pium. l. c.

Hoc modo Judicia Dei formidabat David, dum peteret: *Confige timore tuo carnes meas; à Judicis enim tuis timui.* Plal. 118. Sic formidabat Deitribunal Paulus Apostolus, carnemque castigabat: *Ne forte (inquirebat) cum aliis predicavero, ipse reprobus efficiar.* 1. Corinth. 9. Sic formidabat diem novissimum S. Hieronymus dicens: *Sive comedam, sive bibam, semper insonat auribus meis tuba illa terribilis: Surgite mortui, venite ad judicium.* Ita pariter formidabat Augustinus. Sed quid ex hoc timore fructus extitit? I. *Timor Domini expellit peccatum.* Teste Salomone. Eccli. c. 27. *Nam Qui sine timore est, non potest justificari.* Fateatur id se expertum S. Augustinus, sequens initio non alio freno à peccandi licentià retractum; nisi timoris: *Nec me revocabat à profundiore voluptatum carnalium gurgite, nisi metus mortis & futuri judicii tui.* Lib. 7. Confess. Cap. 16. Hic timor fuit ipsi initium Sapientiæ, principium melioris vitæ ac Justitiæ exordium. Hic timor ad Pœnitentiam traxit. Hic timor lacrymarum flumina produxit. Hic timor ad vitæ emendationem permovit.

Quare Carissimi, à Sancto Doctore hunc dicamus timorem. Hic *Timor Domini expellet peccatum.* Hic enim timor est clavus, quo Jahel Sisaræ caput confodit: est lancea quæ rebellis Absalon à Joab occiditur: est sagitta Jonathæ, quæ nunquam rediit retrorsum; sed dæmonem & carnem configit. Rectè S. Bernardus Sermone 29. in Cantica. *Optima timor sagitta, quæ configit & interficit carnis desideria, ut spiritus saluus sit.* Hunc ut obtineamus,

cum Davide & Augustino sapius ingeminemus: *Confige timore tuo carnes meas.* Primò timore servili, deinde filiali, qui alterum ponè subsequetur, atque ad amorem divinum feliciter perduceret.

II. Altera sagitta est sagitta amoris, quæ cor Sancti Augustini vulneravit; ut meritò cum Sponsa dicere potuerit: *Vulnerasti cor meum.* Cantic. 4. Et hoc vulnere amoris cor velut per dialtolen dilatatur, & instar rosæ aperitur & expanditur. Hunc amorem instantissimè petiit Augustinus in Medic. c. 37. *Rogo te per illa salutifera vulnera, hanc animam peccatricem, pro qua etiam morti dignatus es. Vulnera cam igneo & potentissimo telo tua nimia Caritatis. Tu sagitta electa, quæ sentum humani cordis penetrare tantà potentiâ vales.* *Confige cor meum saculo tui amoris; ut dicat tibi anima mea: Charitate tuâ vulnerata sum.* Et quemadmodum sapius hunc amorem petiit; ita etiam impetravit: fateatur enim Lib. 9. Confess. Cap. 2. *hæc se sagittâ percussum, dum ait: Sagittaveras Tu cor nostrum Charitate tua.*

Neque id mirum: Timor enim ad amorem viam sternit; ut inquit S. Franciscus de Sales L. 11. de amore. Coll. 17. *Sicut virgines opera Phrygia facientes, acum panno infixam non habent, sed per illam fila traducunt in pannum; ita & Deus utitur timore ad Caritatem introducendam.* Idem docuit ipse Augustinus Tractatu 9. in Epist. 1. S. Joannis. *Sicut (ait) videmus per setam introduci linum, quando aliquid suitur, setaque prius intrat; sed nisi exeat, non succedit linum;*

X2

Sic

II.
Sagitta
amoris.

Sic timor primò occupat mentem, non autem tibi remanet; quia ideo intravit, ut introduceret Caritatem. Quomodo verò id in corde Augustini fit effectum, ex amoris actibus clarè elucescit, qui in summo gradu in eo exarsere.

1. Actus & effectus amoris divini est, ut animam à terrenis affectibus purificet, ut non nisi caelestia capiat. Hoc asserit ipse Augustinus in Manuali Cap. 18. *Amor in se omnes traducit & captivat affectus.* Et Cap. 19. *Qui autem diligit, oculos semper habet ad Deum quem diligit.* Ita Josaphat conversus à Barlaam tanto amoris igne aestuabat, ut relicto Regno, opibus, deliciis, honoribus, in solitudinem secedens exclamaret: *Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum; ita desiderat anima mea ad te DEUS.* Damascen. *Histor. c. 37.* O quoties idem ingeminavit S. Augustinus! quàm potenter Amor divinus ab omnibus terrenis abstraxit: quas tanquam nugas repudiavit, Deoque adhæsit. *Seis (inquebat) occultorum Cognitor Deus, quia calo & terrâ, & omnibus, quæ in ea sunt, tu mihi acceptior, tu mihi amabilior es: diligo enim te super calum & terram, & cetera omnia, quæ in eis sunt.*

2. Effectus secundus divinæ Caritatis est, omnes potentias, sensus, affectus, amores, operationes, cogitationes, intentiones trahere ad DEUM, ut non nisi Deum cogitet, intendat, suspiret. *Jugem tibi imprime memoriam Dei, quasi indelebile signum; aiebat S. Basiliius. Quid enim extrâ quærat, qui Deum intra se habet? Deo enim abyssò omnis boni se immergit. Ita*

faciebat S. Augustinus, quando exclamabat in medit. c. 33. *O aeterna veritas & vera Caritas & cara aeternitas! Tu es Deus meus, ad Te suspiro nocte ac die, Tibi inbio, Tibi intendo, ad Te pervenire desidero. Te amo, Te cupio, Tibi vivo, Tibi operor, Te cogito, & me totum Tibi dedico.*

3. Effectus tertius est, ut anima operet pro Deo Dilecto suo magna & heretica agere, multaque pati. *Dilectus meus mihi & ego illi. Fasciculus myrrha Dilectus meus mihi; inter ubera mea commorabitur, Cant. 1. 13.* Quanta non egit Augustinus? Quanta non est passus? Quæcum in fundando duplici Ordine laborem impendit? Quot volumina, quàmque ingentia & quanto labore conscripsit? Quot conciones habuit? Quot concertationes & certamina cum Hæreticis?

4. Effectus quartus, facit amor, ut anima crescat in amore; est enim quasi flamma jugiter ascendens. O quantos indies in amore fecit progressus Augustinus! Jam exclamat in man. c. 10. *Amo Te Deus meus, amo Te, & magis augeo magis amare Te volo. Da mihi Domine Deus, speciose præ filiis hominum, ut desiderem Te, ut amem Te, quantum volo, quantum debeo. O amor qui semper ardes & nunquam extingueris, accende me totum igne tuo, amore tuo, dulcedine tua, dilectione tua, desiderio tuo, caritate tua, suavitate tua, exultatione tua, ut totus dulcedine amoris tui plenus, totus flammâ tuâ Charitatis vaporatus diligam Te extoto corde & extota animarum & ex omnibus viribus meis. Loc. cit.*

5. Effectus quintus, ut etiam anima Dei amore succensa, eodem alios, totumque

totumque mundum accendere satagat. S. Bernardus de natura divini amoris: *Qui non zelat, non amat.* Idem fatetur S. Augustinus in Manuali Cap. 28. *Qui amat, omnes ad amorem Dei exhortatur, omnibus amorem Dei commendat, & quam dulcis sit Dei Amor, & quam malus & amarus sit amor seculi, corde, ore & opere omnibus demonstrat.* Hinc omnes quotquot poterat, ad amorem DEI trahebat: hinc aliis suadebat, ut, quotquot possent, ad Deum traherent ac raperent. Atque in tantum quinus hic Amor in S. Doctore exarsit incendium, ut merito censeamus, verum esse elogium Ribadeneira in eius vita, dum ait. *Augustinus Doctor Doctorum, inter doctos sanctissimus, & inter sanctos doctissimus, Cherubim per Scientiam, Seraphim per amorem.*

O Carissimi, si hæc sagitta amoris nostrum quodque cor vulneraret! O si timor ad amorem corda nostra diserneret! O si quinos antedictos Caritatis divinæ effectus experiremur! Quod ut fiat

Concludamus, Carissimi, & statuamus omni ratione satagere, ut timorem cum amore jungamus. *Timore & Amore* Symbolum est moderni Regis Romanorum. Timore tanquam systole cor constringamus; amore tanquam

diastole illud dilatemus atque explicemus. Timore & amore tanquam duobus axibus vitæ nostræ rotam trahamus. Timore & amore tanquam polis duobus vitæ nostræ orbita volvatur. Timore configat cor nostrum & carnes nostras Deus, ut omne peccatum expellamus, peccata pristina plangamus, & plangenda denuo non admittamus; sed admitta emendemus & defleamus Sancti Augustini exemplo. Atque ita cor nostrum transfixum erit sagittâ timoris. Deinde studeamus acquirere sagittam veri & sinceri amoris divini, qui cor nostrum transfigat, & vulneret, ut Charitate vulneratis Amor Divinus omnes affectus nostros à peccatorum scoriâ emundet, omnes cogitationes, locutiones, operationes, & intentiones ad unum Deum evehat. Quidquid laboris DEUS obtulerit, quidquid adversitatis immiserit, animo libenti sustineamus: nunquam non per suspiria, preces, motus anagogicos, & actus internos, externosque in amore progredi studeamus. Denique quotquot possumus, exemplo Sancti Augustini, omniumque verè amantium, ad Deum cognoscendum & amandum impellere, trahere, rapere conitamus; atque ita duplici timoris & amoris sagittâ cordis nostri intima penetrabit, vulnerabit, & transferberabit.

* * * *
* * * *
* * *

X3

EXHOR-